

Nr 146.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av Kalmar regementes förutvarande mötesplats Hultsfred; given Stockholms slott den 13 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet HANSSON anför:

I skrivelse den 26 januari 1925 har Kalmar läns norra landstings förvaltningsutskott gjort framställning om inköp för landstingets räkning av Kalmar regementes förutvarande mötesplats Hultsfred. Förvaltningsutskottet hade för avsikt att föreslå landstinget att förflytta länets folkhögskola och lantmannaskola, som hade behov av ökat utrymme och utvidgade lokaler, från Gamleby till Hultsfred, som vore en för skolornas förläggning synnerligen lämplig plats. Förvaltningsutskottet hemställde därför, att till landstinget måtte överlätas antingen ett på en skrivelsen bilagd karta med Litt. A betecknat område om 79.20 hektar med därå uppförda byggnader för ett pris av 56,055 kronor 50 öre, eller ock hela det å kartan upptagna, kronan tillhöriga område, oberäknat vägar uppgående till 163.66 hektar, med därå varande byggnader till ett pris av 144,856 kronor.

Kalmar läns
norra lands-
tings förvalt-
ningsutskott.

Värderingen av nämnda områden med därå befintliga byggnader samt därå växande skog har verkställts av tre av länsstyrelsen i Kalmar län, efter ansökan av förvaltningsutskottet, förordnade värderingsmän, nämligen riksdagsmannen Alb. Johansson i Krogstorp, jägmästaren Ernst C:son Haller i Hultsfred och byggnadsingenjören Ernst Vranne i Kalmar.

Länsstyrelsen
i Kalmar län.

I skrivelse den 19 februari 1925 har länsstyrelsen i Kalmar län med överlämnande av handlingarna i ärendet anført, att Hultsfred, som vore en sammanknypningspunkt för fyra järnvägslinjer, med avseende å kommunikationer, tillförsel och övriga förhållanden ägde de bästa förutsättningar såsom förläggningssort för skolorna. Länsstyrelsen förordade därför bifall till förvaltningsutskottets hemställan och ansåge för sin del fördelaktigast, att hela området på en gång försålles, detta både från statens synpunkt och med hänsyn därtill, att de delar av området, som ej vore för skolornas behov direkt nödvändiga, lämpligen kunde reserveras för andra landstingets ändamål.

Chefen för
Kalmar regementet.

I yttrande den 2 mars 1925 över förvaltningsutskottets ifrågasatt framställning har chefen för Kalmar regemente erinrat därom, att Hultsfred under 1918 års regementsövningar sista gången användes såsom övningsplats för nämnda regemente, och att denna omkring 70 kilometer från regementets nuvarande förläggningsplats avlägsna ort med största sannolikhet komme att för all framtid sakna betydelse för regementets vidkommande. Ehuru underhållet av de på mötesplatsen befintliga byggnaderna inskränkts till vad som ansetts oundgängligen nödvändigt för byggnadernas bestånd, åtgänge härför dock belopp, som i fortsättningen måste höjas och som gjorde en avyttring av byggnaderna önskvärd av ekonomiska skäl. Framställning härom hade icke av regementschefen gjorts, enär utredningar och förslag framkommit om mötesplatsens användande såsom sinnessjukvårdsanstalt. Då dessa förslag numera finge anses förfallna, funne regementschefen landstingets framställning om byggnadernas nyttiggörande för ett allmänt Ortsbehov vara beaktansvärd. Oaktat regementschefen saknade varje anledning att ifrågasätta de av länsstyrelsen förordnade värderingsmännens kompetens eller opartiskhet, syntes honom dock de angivna värderingsbeloppen i vissa fall anmärkningsvärt låga. Då emellertid förvaltningsutskottets anbud medförde fördelen av hela mötesplatsens avveckling i ett sammanhang, och då det av landstinget uppgivna ändamålet vore att betrakta såsom allmännyttigt och för orten gagneligt, ansåge regementschefen, att den gjorda framställningen borde av statsmyndigheterna upptagas välvilligt, varför möjligheten att uppnå ett något högre försäljningspris icke syntes utgöra anledning att avstyrka bifall till framställningen. Från försäljningen borde emellertid undantagas dels den å Hultsfred befintliga landstorms-förrådsbyggnaden med erforderligt markområde och dels kronan icke tillhöriga byggnader å ifrågasatt område med dem tillkommande rätt till tomtmark, varjämte landstinget borde vidkännas alla de ersättningsbelopp för rätt till färbete, spillning m. m., som möjligen kunde tillerkännas Hulingsryds byamän enligt gällande kontrakt mellan dem och kronan.

Chefen för andra arméfördelningen har instämt i regementschefens i ärendet avgivna yttrande.

Chefen för
andra armé-
fördelningen.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har den 6 mars 1925 i ärendet avgivit infordrat utlåtande och därvid anfört bland annat följande.

Arméförvalt-
ningens forti-
fikationsde-
partement.

Genom köpebrev den 26 augusti 1861 hade Kungl. Maj:t och kronan från Hulingsryds byamän inköpt det på byns ägor belägna exercisfältet, utgörande en areal av 357 $\frac{1}{2}$ tunnland mot en köpesumma av 17,850 riksdaler riksmünt och villkor i övrigt, som funnes intagna uti särskilt upprättat köpekontrakt den 11 augusti 1858. På grund härav hade Aspelands häradsrätt den 9 december 1862 efter meddelade uppbud utfärdat fastebrev för Kungl. Maj:t och kronan å en från 1 $\frac{7}{8}$ mantal Hulingsryd i Vena socken avsondrad lägenhet. Uti det i köpebrevet omförmälda köpekontrakt av den 11 augusti 1858 stadgades, bl. a., att särskild skatt skulle åsättas fältet, så att säljarna icke vidare komme att därför vidkännas några onera, att säljarna förbehölles rätt att efter de årliga mötena upphämta all spillning och den begagnade lägerhalmen, att säljarna ägde att, så länge området nyttjades till exercisplats, såsom hittills skett, då vapenövningar icke påginge, fritt begagna betet å området med undantag av endast en del därav, som kunde komma att såsom lägerplats inhägnas, samt att, om fältet till hela dess vidd av kronan avyttrades, skulle säljarnas rättighet till bete i och med detsamma upphöra. Då annat avtal mellan kronan och byamännen icke, så vitt fortifikationsdepartementet hade kunnat utröna, därefter ingåtts uti det av regementschefen berörda avseende, torde några ersättningsanspråk från byamännen för färbete, spillning m. m. icke kunna vid försäljning av mötesplatsen framställas eller beaktas, varför något förbehåll i köpekontrakt vid försäljning av mötesplatsen, såsom av regementschefen ifrågasatts, syntes departementet onödigt.

Vidkommande de byggnader, som enligt regementschefens yttrande borde undantagas från försäljningen, innefattades de icke i det av förvaltningsutskottet avgivna anbudet. Vad landstomsförrådet med tomt anginge funnes byggnaden liksom tomtens gränser betecknade å kartan, och borde till undvikande av framtida tvist i blivande köpehandling särskilt utmärkas, att berörda tomt och byggnad icke inginge i köpet. Av övriga kronan icke tillhöriga byggnader å mötesplatsen tillhörde tre Kalmar regementes enskilda lägerkassa och fyra enskilda personer. Om rätt för ägarna att tillsvidare hava dessa byggnader kvarstående å platsen syntes förbehåll böra göras i kontraktet.

Såsom regementschefen antytt hade förslag varit väckt om användandet av mötesplatsen Hultsfred för annat ändamål. Därför hade ej förut av fortifikationsdepartementet åtgärder vidtagits för försäljning av mötesplatsen. Då emellertid de förslag, som i ena eller andra avseendet framställdes, icke blivit fullföljda, och mötesplatsen icke numera vore eller framdeles, så vitt kunde antagas, komme att bliva av betydelse för försvaret, ansåge departementet från kronans synpunkt fördelaktigt, att platsen med därå uppförda byggnader försålles, helst som byggnaderna årligen, utan att giva någon avkastning, krävde avsevärda belopp i underhåll. Då förvaltningsutskottet avgivit alternativa anbud, nämligen dels å en del av mötesplatsen med därå uppförda byggnader och dels å hela mötesplatsen, ansåge fortifikationsdepartementet, i likhet med regements- och arméfördelningscheferna samt länsstyrelsen, det vara från kronans synpunkt fördelaktigast, att hela mötesplatsen på en gång försålles, varigenom förvaltningsbestyr och kostnader komme att besparas. Departementet kunde ej annat än gilla de vidtagna anord-

ningarna för värdering av lägerplatsen med mark, skog och byggnader, vilka i värderingsnämnden haft var sin särskilt sakkunnige värderingsman. Då dessutom alla värderingsmännen måste anses vara om gällande ortspriser och andra ortsförhållanden särskilt kunnige män, ansåge sig departementet icke kunna göra någon anmärkning mot de av värderingsmännen åsatta värdena, även om dessa kunde förefalla låga. Vid bedömandet av värdena borde även, enligt departementets mening, särskild hänsyn tagas till det allmänt statsnyttiga ändamål, varför mötesplatsen och byggnaderna i föreliggande fall vore avsedda att användas, vilket ändamål det låge i statens intresse att befrämja.

Med anledning av vad sålunda anförts har fortifikationsdepartementet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte dels föreslå riksdagen medgiva, att Kalmar regementes förutvarande mötesplats Hultsfred samt därå uppförda, kronan tillhöriga byggnader med undantag av landstormsförrådsbyggnad och därtill hörande tomt, må försäljas till Kalmar läns norra landsting för en köpeskilling av 144,856 kronor samt mot villkor i övrigt, att köparen skall vidkännas alla kostnader för lagfart å fångtet och att Kalmar regementes enskilda lägerkassa och enskilda personer tillhöriga byggnader å mötesplatsen må där kvarstå till dess byggnaderna av ägarna försålts eller annan överenskommelse mellan dessa och köparen träffats, dels ock, sedan riksdagen härtill givit bifall, föreskriva, att köpeskillingen må tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

*Departements-
chefen.*

Av förestående redogörelse torde framgå, att Kalmar regementes förutvarande mötesplats Hultsfred icke längre är behöflig för försvarsändamål. Då dess bibehållande i kronans ägo numera allenast förorsakar statsverket kostnader utan motsvarande gagn, anser jag önskvärt, att en försäljning av mötesplatsen kommer till stånd. I likhet med myndigheterna finner jag för kronan fördelaktigast, att området i dess helhet avyttras. Såsom ett ytterligare skäl för försäljning av ifrågavarande område kan framhållas, att därigenom ett ur det allmännas synpunkt behjärtansvärt ändamål kommer att understödjas. Med hänsyn härtill har jag ock ansett mig kunna godtaga de av värderingsmännen åsatta priser, som ligga till grund för försäljningsförslaget. Jag anser mig således böra förorda, att ifrågavarande område överlåtes till Kalmar läns norra landsting för en köpeskilling av 144,856 kronor samt i övrigt på av arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagna villkor. I överensstämmelse med vad tidigare ägt rum i liknande fall, torde köpeskillingen böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Kalmar regementes förutvarande mötesplats Hultsfred jämte därå uppförda, kronan tillhöriga byggnader, med undantag av å området befintlig landstormsförrådsbyggnad med tillhörande tomt, må försäljas till Kalmar läns norra landsting för en köpeskilling av 144,856 kronor;

att försäljningen skall ske mot villkor i övrigt, att köparen ikläder sig alla kostnader för lagfart å fångtet, samt att Kalmar regementes enskilda

lägerkassa och enskilda personer tillhöriga byggnader å mötesplatsen må där kvarstå till dess byggnaderna i fråga av ägarna försålt eller annan överenskommelse mellan dessa och köparen träffats; samt

att den inflytande köpeskillingen må tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna departementschefens av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.
